

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 26 OCTOMBRIE 1982*

Hauptzollamt Mainz
împotriva C. A. Kupferberg & Cie KG a. A.
(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Bundesfinanzhof)

„Efectele acordurilor de liber schimb – discriminare fiscală”

Cauza 104/81

În cauza 104/81

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE de către „Bundesfinanzhof”, de pronunțare, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

HAUPTZOLLAMT MAINZ (Biroul vamal principal din Mainz)

și

C. A. KUPFERBERG & Cie KG a. A., din Mainz,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 21 primul paragraf din acordul încheiat la 22 iulie 1972 între CEE și Republica Portugheză (JO L 301, p. 165), precum și a articolului 95 din Tratatul CEE,

CURTEA,

compusă din domnii J. Mertens de Wilmars, președinte, A. O'Keefe, U. Everling și A. Chloros, președinți de cameră, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans și O. Due, judecători,

avocat general: doamna S. Rozès

grefier: domnul P. Heim

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

---

* Limba de procedură: germana.

1 Prin Ordonanța din 24 martie 1981, primită la Curte la 29 aprilie 1981, Bundesfinanzhof a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, mai multe întrebări preliminare privind interpretarea articolului 95 din tratat și a articolului 21 primul paragraf din Acordul între Comunitatea Economică Europeană și Republica Portugheză, semnat la Bruxelles la 22 iulie 1972, încheiat și ratificat, în numele Comunității, prin Regulamentul nr. 2844/72 al Consiliului din 19 decembrie 1972 (JO L 301, p. 164).

2 Acțiunea principală se desfășoară între un importator german și Hauptzollamt Mainz și vizează rata impozitului denumit „drept compensatoriu de monopol” (Monopolausgleich) care a fost aplicat cu ocazia punerii în liberă circulație, la 26 august 1976, a unui lot de vinuri de Porto provenind din Portugalia.

3 Dreptul compensatoriu de monopol se percepe, în temeiul articolului 151 alineatul (1) din legea germană privind monopolul alcoolurilor (Branmweinmonopolgesetz), pe alcoolurile și produsele alcoolice importate.

4 Conform articolului 151 alineat (3) (al doilea alineat la momentul punerii în liberă circulație a mărfurilor în cauză), se consideră ca produse alcoolizate, printre altele, vinurile licoroase cu un conținut de alcool de peste 14 % în volum. Pentru aceste vinuri, dreptul compensatoriu de monopol se calculează, conform articolului 152 punctul (2) din aceeași lege, în funcție de cantitatea de alcool care depășește conținutul de alcool citat anterior.

5 Valoarea dreptului compensatoriu de monopol corespunde valorii suprataxei pentru alcool (Branmweinaufschlag) care se percepe, în temeiul articolului 78 din legea menționată anterior, pentru alcoolurile de origine națională scutite de obligația de livrare către monopol. Cu toate acestea, articolul 79 alineatul (2) (în versiunea în vigoare la momentul respectiv), prevede o reducere de 21 % din suprataxa pentru alcoolurile care sunt produse, în cantități limitate, de anumite distilerii. La momentul respectiv, printre acestea se numărau distilerii cooperativelor fructifere care produceau, pentru fiecare dintre membrii lor, numai maxim 3 hectolitri pe an, obținuți pe bază de fructe din propria recoltă a acestora.

6 În conformitate cu articolele 151 și 152 citate anterior, Hauptzollamt Mainz a perceput, cu ocazia importurilor în cauză și la o rată, în vigoare la momentul respectiv, de 1650 DEM per hectolitrul de alcool etilic, suma de 18 103,80 DEM cu titlu de drept compensatoriu de monopol. Importatorul a introdus o acțiune împotriva acestei decizii în fața Finanzgericht Rheinland-Pfalz care a modificat-o prin reducerea dreptului compensatoriu de monopol, în temeiul articolului 79 alineatul (2) din legea menționată anterior și a articolului 21 primul paragraf din Acordul între Comunitate și Portugalia, în temeiul căruia:

„Părțile contractante se abțin de la orice măsură sau practică de natură fiscală internă care stabilesc direct sau indirect o discriminare între produsele uneia dintre părțile contractante și produsele similare originare ale celeilalte părți contractante.”

Astfel, Finanzgericht a asimilat vinurile de Porto importate vinurilor licoroase autohtone, cărora le-a adăugat alcool provenind din distileriile cooperativelor fructifere și produs în limitele indicate anterior.

7 Hauptzollamt Mainz a introdus o cerere de revizuire în fața Bundesfinanzhof, care a adresat următoarele întrebări Curții:

1) „Articolul 21 primul paragraf din Acordul între Comunitatea Economică Europeană și Republica Portugheză din 22 iulie 1972, adoptat și publicat prin Regulamentul (CEE) nr. 2844/72 al Consiliului din 19 decembrie 1972 se aplică direct și conferă drepturi diferiților operatori economici? În cazul unui răspuns afirmativ, prevede acesta o discriminare analogă celei prevăzute la articolul 95 primul paragraf din Tratatul CEE și se aplică și importurilor de vinuri de Porto?”

2) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebările citate la punctul 1:

a) Există o discriminare, în sensul interdicției prevăzute la articolul 95 primul paragraf din Tratatul CEE sau la articolul 21 primul paragraf din acordul între CEE și Portugalia, prin simplul fapt că legislațiile fiscale naționale permit, din punct de vedere pur juridic și abstract, să acorde un tratament fiscal privilegiat unor produse naționale similare (discriminare potențială) sau este nevoie, pentru a avea discriminare în sensul dispozițiilor citate anterior, ca o comparație concretă a impozitelor să evidențieze practic un tratament fiscal privilegiat al produselor naționale similare?

b) Articolul 95 din Tratatul CEE sau articolul 21 primul paragraf din acordul între CEE și Portugalia obligă la impozitarea unor mărfuri care provin dintr-un alt stat membru sau din Portugalia și cărora li se aplică la import un impozit egal cu cel care se aplică unui produs național direct similar, la un nivel inferior celui pe care legislația națională îl aplică unui alt produs, care ar trebui considerat, de asemenea, similar, în sensul articolului 95 primul paragraf din Tratatul CEE, cu produsul importat?”

Cu privire la prima întrebare

8 Această întrebare presupune trei părți, prima dintre acestea vizând aplicabilitatea directă a articolului 21 primul paragraf din acord. În cazul unui răspuns afirmativ, cea de-a doua parte ridică chestiunea de a ști dacă această prevedere are o sferă de aplicare analogă celei a articolului 95 primul paragraf din Tratatul CEE, în timp ce cea de-a treia parte urmărește să afle dacă prevederea se aplică și importurilor de vinuri de Porto.

Cu privire la prima parte a întrebării

9 În primul rând, Bundesfinanzhof dorește să afle dacă importatorul german poate invoca articolul 21 menționat anterior în acțiunea pe care a introdus-o împotriva deciziei autorităților fiscale în fața instanțelor germane.

10 În cadrul observațiilor pe care le-au prezentat Curții, Guvernele Regatului Danemarcei, Republicii Federale Germania, Republicii Franceze și al Regatului Unit au insistat, în special, asupra chestiunii de a ști dacă, în general, o dispoziție care face parte din unul dintre acordurile de liber schimb încheiate de Comunitate cu țările membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb poate produce un efect direct în statele membre ale Comunității.

11 Tratatul de instituire a Comunității a conferit instituțiilor nu doar puterea de a adopta acte aplicabile în Comunitate, ci și de a încheia acorduri cu țările terțe și organizațiile internaționale, în conformitate cu dispozițiile tratatului. În temeiul articolului 228 alineatul (2), atât statele membre, cât și instituțiile menționate anterior sunt obligate prin aceste acorduri. Prin urmare, atât instituțiilor comunitare, cât și statelor membre le revine sarcina de a respecta obligațiile care le revin din astfel de acorduri.

12 Măsurile necesare pentru a pune în aplicare dispozițiile unui acord încheiat de Comunitate depind fie de instituțiile comunitare, fie de statele membre, conform stadiului actual al dreptului comunitar în domeniile cărora li se aplică dispozițiile acordului. Acest lucru este adevărat în special în cazul unor acorduri precum cele de liber schimb ale căror obligații contractate se extind la numeroase domenii cu caracter foarte diferit.

13 Asigurând respectarea angajamentelor care decurg dintr-un acord încheiat de instituțiile comunitare, statele membre îndeplinesc o obligație nu doar în raport cu țara terță în cauză, ci, și în special, în raport cu Comunitatea, care și-a asumat responsabilitatea pentru buna executare a acordului. Prin urmare, dispozițiile unui asemenea acord, astfel cum a declarat deja Curtea în Hotărârea sa din 30 aprilie 1974 (Haegeman, cauza 181/73, Rec. p. 449), reprezintă parte integrantă a ordinii juridice comunitare.

14 Rezultă din caracterul comunitar al acestor dispoziții convenționale că nu se poate admite ca efectele acestora în Comunitate să varieze în funcție de posibilitatea ca aplicarea acestora să revină, în practică, instituțiilor comunitare sau statelor membre și, în acest ultim caz, în funcție de atitudinea adoptată de dreptul fiecăruia dintre statele membre față de efectele produse, în ordinea lor internă, de acordurile internaționale încheiate de acestea. Astfel, îi revine Curții, în cadrul competenței sale de a interpreta dispozițiile acordurilor, să asigure aplicarea uniformă a acestora în întreaga Comunitate.

15 Guvernele care au prezentat observații Curții nu contestă acest caracter comunitar al dispozițiilor acordurilor încheiate de Comunitate. Cu toate acestea, ele afirmă că acele criterii general admise pentru a determina efectele dispozițiilor de origine pur comunitară nu pot fi aplicate dispozițiilor unui acord de liber schimb încheiat de Comunitate cu o țară terță.

16 În această privință, guvernele își bazează argumentele în special pe repartizarea puterilor în cadrul relațiilor externe ale Comunității, pe principiul reciprocității care reglementează punerea în

aplicare a acordurilor de liber schimb, pe cadrul instituțional instituit de aceste acorduri în vederea soluționării litigiilor între părțile contractante și pe clauzele de salvagardare care permit părților să facă derogare de la acorduri.

17 Este adevărat că efectele, în cadrul Comunității, ale dispozițiilor unui acord încheiat de aceasta cu o țară terță nu pot fi stabilite făcând abstracție de originea internațională a dispozițiilor în cauză. În conformitate cu principiile de drept internațional, instituțiile comunitare, care au competența de a negocia și încheia un acord cu o țară terță, sunt libere să convină cu aceasta efectele pe care dispozițiile acordului trebuie să le producă în ordinea internă a părților contractante. Numai în cazul în care nu a fost reglementată de acord, această chestiune trebuie soluționată de instanțele competente și în special de Curte, în cadrul competenței sale în temeiul tratatului, în același fel ca oricare altă chestiune de interpretare referitoare la aplicarea acordului în Comunitate.

18 În conformitate cu normele generale de drept internațional, orice acord trebuie pus în aplicare cu bună-credință de către părți. În cazul în care fiecare parte contractantă este responsabilă cu executarea completă a angajamentelor pe care și le-a asumat, aceasta are, în schimb, sarcina de a determina mijloacele de drept adecvate pentru atingerea scopului respectiv în cadrul ordinii sale juridice, cu condiția ca acordul, interpretat în lumina obiectului și scopului acestuia, să nu stabilească, el însuși, aceste mijloace. Sub această ultimă rezervă, situația în care instanțele uneia dintre părți consideră că anumite dispoziții ale acordului au o aplicabilitate directă, în timp ce instanțele celeilalte părți nu admit această aplicabilitate directă, nu este, prin ea însăși, de natură să constituie o absență a reciprocității în ceea ce privește punerea în aplicare a acordului.

19 Astfel cum au subliniat guvernele, în cadrul unor acorduri de liber schimb, sunt instituite comitete mixte care, în temeiul acordurilor, sunt responsabile cu gestionarea acestora și asigură buna lor punere în aplicare. În acest scop, acestea pot formula recomandări și, în cazurile prevăzute în mod expres de acordul în cauză, pot lua decizii.

20 Simplul fapt că părțile contractante au creat un cadru instituțional special pentru consultările și negocierile între ele cu privire la punerea în aplicare a acordului nu este suficient pentru a exclude orice punere în aplicare jurisdicțională a acestui acord. Faptul că o instanță a uneia dintre părți aplică unui litigiu concret pendinte în fața sa o dispoziție a acordului care presupune o obligație necondiționată și precisă și care, în consecință, nu necesită nicio intervenție prealabilă din partea comitetului mixt, nu aduce atingere competenței pe care o conferă acordul acestui comitet.

21 În ceea ce privește clauzele de salvagardare, care permit părților derogarea de la anumite prevederi ale acordului, este necesar să se remarce faptul că acestea se aplică numai în anumite circumstanțe și, ca regulă generală, după o examinare contradictorie în cadrul comitetului mixt. Cu excepția situațiilor specifice care pot genera aplicarea acestora, existența acestor clauze care, de altfel, nu au nicio incidență asupra dispozițiilor care interzic discriminările fiscale nu este, prin ea însăși, de natură să afecteze aplicabilitatea directă pe care o pot presupune anumite prevederi ale acordului.

22 Din ansamblul acestor considerații anterioare rezultă că nici natura, nici cadrul general al acordului încheiat cu Portugalia nu se opun faptului ca un operator economic să invoce una dintre dispozițiile acordului menționat anterior în fața unei instanțe în cadrul Comunității.

23 Cu toate acestea, chestiunea de a ști dacă o astfel de dispoziție este necondiționată și suficient de precisă pentru a produce un efect direct trebuie analizată în cadrul acordului din care face parte. Pentru a răspunde întrebării preliminare privind efectul direct al articolului 21 primul paragraf din Acordul între Comunitate și Portugalia, trebuie, prin urmare, să se analizeze mai întâi această dispoziție în lumina, atât a obiectului și a scopului acestui acord, cât și a contextului său.

24 Acordul menționat anterior vizează crearea unui regim de liber schimb în cadrul căruia reglementările comerciale restrictive sunt eliminate pentru cea mai mare parte a schimburilor comerciale de produse originare din teritoriile părților, în special prin eliminarea drepturilor vamale și a taxelor cu efect echivalent, precum și prin eliminarea restricțiilor cantitative și a măsurilor cu efect echivalent.

25 În acest context, articolul 21 primul paragraf din acord vizează să evite ca liberalizarea schimburilor de mărfuri, obținută prin eliminarea drepturilor vamale și a taxelor cu efect echivalent, precum și a restricțiilor cantitative și a măsurilor cu efect echivalent să devină iluzorie prin practici fiscale ale părților contractante. Într-adevăr, acesta este cazul dacă produsul importat al unei părți face obiectul unor taxe mai mari decât produsele autohtone similare pe care le întâlnește pe piața unei alte părți.

26 Din cele prezentate anterior rezultă că articolul 21 primul paragraf din acord impune părților contractante o normă de nediscriminare necondiționată în materie fiscală, care face obiectul simplei constatări a caracterului similar al produselor în cauză printr-un anumit regim de impozitare și ale cărui limite reprezintă o consecință directă a obiectului acordului. Ca atare, această dispoziție poate fi aplicată de o instanță și, prin urmare, poate produce efecte directe în cadrul Comunității.

27. Prin urmare, ar trebui să se răspundă la prima parte a primei întrebări preliminare că articolul 21 primul paragraf din Acordul între Comunitate și Portugalia se aplică direct și poate conferi, diferiților operatori economici, drepturi pe care instanțele trebuie să le protejeze.

Cu privire la a doua parte a întrebării

28 În cazul unui răspuns afirmativ la partea de întrebare referitoare la efectul direct al dispoziției în litigiu, Bundesfinanzhof dorește, de asemenea, să afle dacă această dispoziție prevede o interdicție de discriminare analogă celei prevăzute la articolul 95 primul paragraf din Tratatul CEE.

29 În această privință, ar trebui să se sublinieze faptul că, dacă articolul 21 din acord și articolul 95 din Tratatul CEE au același obiect, în sensul că vizează eliminarea unor discriminări fiscale,

fiecare dintre aceste două dispoziții, redactate de altfel în termeni diferiți, trebuie, cu toate acestea, considerată și interpretată în cadrul care îi este specific.

30 Or, astfel cum a afirmat deja Curtea în Hotărârea sa din 9 februarie 1982 (Polydor, cauza 27C/8C, nepublicată încă), Tratatul CEE și acordul de liber schimb urmăresc obiective diferite. Rezultă că interpretările care au fost date articolului 95 din tratat nu pot fi transpuse, în temeiul unei simple analogii, în cadrul acordului de liber schimb.

31 Prin urmare, ar trebui să se răspundă la cea de-a doua parte a întrebării, că este necesar să se interpreteze articolul 21 primul paragraf în funcție de termenii săi și ținând seama de obiectivul pe care îl urmărește în cadrul regimului de liber schimb instituit prin acord.

Cu privire la a treia parte a întrebării

32 În cele din urmă, Bundesfinanzhof adresează întrebarea de a ști dacă regula nediscriminării fiscale de la articolul 21 din acord se aplică și importurilor de vinuri de Porto.

33 În temeiul articolului 2, acordul se aplică produselor originare din Comunitate și din Portugalia:

„i) care intră sub incidența capitolelor 25-99 din Nomenclatura de la Bruxelles, cu excepția produselor enumerate în anexa I;

ii) sunt incluse în Protocoalele nr. 2 și 8, ținând seama de modalitățile specifice prevăzute de acestea din urmă.”

34 Vinurile de Porto sunt incluse la articolul 4 din Protocolul nr. 8 privind regimul aplicabil anumitor produse agricole. Acest articol prevede că, pentru produsele incluse aici, originare din Portugalia, drepturile de import în cadrul Comunității sunt reduse în proporțiile și în limitele contingentelor tarifare indicate pentru fiecare dintre acestea.

35 Rezultă din aceste dispoziții că acordul se aplică vinurilor de Porto, sub rezerva anumitor restricții privind eliminarea drepturilor vamale. În schimb, modalitățile specifice prevăzute în protocol nu afectează cu nimic interdicția de discriminare fiscală inclusă la articolul 21 primul paragraf din acord.

36 Prin urmare, ar trebui să se răspundă la ultima parte a primei întrebări preliminare că articolul 21 primul paragraf din acordul între Comunitate și Portugalia se aplică și importurilor de vinuri de Porto.

Cu privire la a doua întrebare

37 Prin această întrebare, Bundesfinanzhof urmărește să obțină elementele de interpretare necesare pentru a-i permite să decidă dacă tratamentul fiscal aplicat de autoritățile naționale vinurilor de Porto importate este contrar articolului 21 primul paragraf din acordul între Comunitate și Portugalia. Pentru a răspunde la această întrebare, ar trebui să se compare această dispoziție, astfel cum a fost interpretată anterior cu datele care reies din ordonanța de trimitere.

38 Cea de-a doua întrebare preliminară litera (a) urmărește, în esență, să afle dacă articolul 21 primul paragraf din acord permite Republicii Federale Germania să aplice alcoolului adăugat vinurilor de Porto, rata integrală a impozitului pe alcool sau dacă această dispoziție obligă respectivul stat membru să aplice rata redusă de impozitare pe care articolul 79 alineatul (2) din legea privind monopolul alcoolurilor o prevedea pentru alcoolul produs de distileriile cooperativelor fructifere în limitele dreptului lor de distilare.

39 Datele incluse în ordonanța de trimitere nu arată dacă alcoolul adăugat vinurilor de Porto importate a fost produs sau nu în condiții comparabile celor de care depindea reducerea suprataxei pe alcool prevăzută pentru distileriile cooperativelor fructifere. Din contră, rezultă din aceste date că distileriile cooperativelor fructifere menționate de legea națională nu produc alcool care să poată fi adăugat vinurilor licoroase.

40 Rezultă astfel că nu existau, pe piața Republicii Federale Germania, alcooluri care să poată fi adăugate vinului pentru a produce un vin licoros similar vinului de Porto și care să poată beneficia de reducerea de impozit prevăzută pentru distileriile cooperativelor fructifere.

41 În aceste circumstanțe, neaplicarea reducerii menționate anterior în cazul vinurilor de Porto nu poate aduce atingere liberalizării schimburilor comerciale dintre Comunitate și Portugalia, menționate de acord. Ținând seama de obiectul acestuia, ipoteza pur teoretică conform căreia același produs, dacă ar fi fost fabricat în Republica Federală Germania în condiții specifice, ar fi avut dreptul la o reducere a impozitului nu este suficientă pentru a genera obligația de a acorda această reducere produsului importat.

42 Prin urmare, ar trebui să se răspundă la cea de-a doua întrebare preliminară litera (a) că neaplicarea de către un stat membru, în cazul produselor originare din Portugalia, a unei reduceri a impozitului prevăzută pentru anumite categorii de producători sau tipuri de produse, în cazul în care nu există pe piața statului membru în cauză niciun produs similar care să fi beneficiat efectiv de această reducere, nu reprezintă o discriminare în sensul articolului 21 primul paragraf din acordul între Comunitate și Portugalia.

43 Cea de-a doua întrebare preliminară litera (b) vizează să afle dacă articolul 21 primul paragraf din acordul între Comunitate și Portugalia trebuie interpretat în sensul că obligă la înțelegerea noțiunii de produse similare ca vizând nu numai produsele similare „în mod direct”, ci și alte produse care trebuie considerate ca fiind „egal similare”.

44 Rezultă din ordonanța de trimitere că Bundesfinanzhof a adresat această întrebare presupunând că un raport de similaritate poate exista nu numai între vinurile de Porto și alte vinuri licoroase, ci și între primele și vinurile de un anumit tip cu un conținut de alcool ridicat,

obținute prin fermentare naturală care, în Republica Federală Germania, nu fac obiectul niciunei impozitări.

45 În această privință, trebuie subliniat faptul că noțiunea de similaritate inclusă la articolul 21 primul paragraf din acordul între Comunitate și Portugalia, în ceea ce privește punerea sa în aplicare în cadrul Comunității, este o noțiune de drept comunitar care trebuie să facă obiectul unei interpretări uniforme pentru care Curtea garantează.

46 Ținând seama de obiectul acestei dispoziții, astfel cum este descris anterior, nu pot fi considerate ca similare, în sensul dispoziției menționate anterior, produse care diferă între ele atât în ceea ce privește modul lor de fabricație, cât și caracteristicile acestora. Rezultă că vinurile licoroase cărora li se adaugă alcool, pe de o parte și vinurile obținute prin fermentație naturală, pe de altă parte, nu pot fi considerate ca similare în sensul dispoziției în litigiu.

47 Prin urmare, trebuie să se răspundă la cea de-a doua întrebare preliminară litera (b) că produsele care diferă între ele atât din punct de vedere al modului de fabricație, cât și al caracteristicilor lor, nu pot fi considerate ca similare, în sensul articolului 21 primul paragraf din acord.

Cu privire la cheltuielile de judecată

48 Întrucât cheltuielile efectuate de către guvernele Regatului Danemarcei, Republicii Federale Germania, Republicii Franceze și Regatului Unit, precum și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura în fața instanței naționale, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Bundesfinanzhof, prin Ordonanța din 24 martie 1981, declară:

1) Articolul 21 primul paragraf din Acordul între Comunitate și Portugalia se aplică direct și poate conferi, diferiților operatori economici, drepturi pe care instanțele trebuie să le protejeze.

2) Acesta ar trebui interpretat în funcție de termenii săi și ținând seama de obiectivul pe care îl urmărește în cadrul regimului de liber schimb instituit prin acord.

3) Dispoziția se aplică și importurilor de vinuri de Porto.

4) Aceasta trebuie interpretată în sensul că:

a) neaplicarea de către un stat membru, în cazul produselor originare din Portugalia, a unei reduceri a impozitului prevăzută pentru anumite categorii de producători sau tipuri de produse, în cazul în care nu există pe piața statului membru în cauză niciun produs similar care să fi beneficiat efectiv de această reducere, nu reprezintă o discriminare în sensul articolului 21 primul paragraf din Acordul între Comunitate și Portugalia.

b) nu pot fi considerate ca similare produsele care diferă între ele atât din punct de vedere al modului lor de fabricație, cât și al caracteristicilor acestora.

Mertens de Wilmars	O'Keeffe	Everling	Chloros	
Pescatore	Mackenzie Stuart	Bosco	Koopmans	Due

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 26 octombrie 1982.

Grefier
P. Heim

Președinte
J. Mertens de Wilmars